

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Suomen Adventtikirkon II teologinen dialogi Helsingissä 21.–22.1.2026

YHTEINEN TIEDONANTO

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Suomen Adventtikirkon tammikuussa 2024 käynnistynyt teologinen dialogi jatkui Helsingissä 21.–22.1.2026. Teemana olivat ”eskatologia” ja ”hermeneuttiset tulkintaperiaatteet”. Luterilaiseen valtuuskuntaan kuuluivat piispa *Matti Repo* (pj.), kappalainen *Tiina Ahonen*, yliopistonlehtori *Lotta Valve* ja johtava asiantuntija *Tomi Karttunen* (siht.). Adventtikirkon valtuuskuntaan kuuluivat kirkonjohtaja *Aimo Helminen* (pj.), pastori *Timo Flink*, pastori *Ioannis Giantzaklidis*, pastori *Kerttuli Giantzaklidis* ja seurakuntapastori *Mikael Takamaa*. Lisäksi tarkkailijana oli Suomen Ekumeenisen Neuvoston pääsihteeri *Laura Häkli*. Teologisten keskustelujen lisäksi järjestettiin ekumeeninen iltakirkko Helsingin adventtiseurakunnan tiloissa Annankadulla. Siinä käyttivät puheenvuoron pääsihteeri *Laura Häkli*, piispa *Matti Repo* ja seurakuntapastori *Mikael Takamaa*.

Yhdessä totesimme eskatologiasta, että kristilliset perusopit: Kristuksen paluu, tuomio, ylösnousemus, uuden luomisen ja iankaikkisen elämän toivo ja Raamatun eskatologian tulkinta Vanhan ja Uuden testamentin yhteyden valossa ovat yhteistä molemmille. Adventismin voisi sanoa täydentävän yksityiskohdilla luterilaisuuden edustamaa yksinkertaista peruskuvausta. Danielin kirjan ja Johanneksen ilmestyksen tapahtumien tulkinta on adventisteilla varsin vakiintunut. Eskatologia ei ole kummallekaan ytimeltään spekulatiivista aikataulujen laskemista vaan kutsu uskoon, vastuuseen ja lähimmäisyyteen ja toivon sanoman esillä pitämistä Kristus-keskeisesti maailman kriisien keskellä. Kristittyjä kutsutaan silti raamatullisesti valvomaan, muistamaan elämän rajallisuus ja meille annetut kantavat lupaukset.

Johanneksen ilmestyksellä ja Vanhan testamentin profeetallisilla ja apokalyptisillä teksteillä on keskeinen rooli lopunaikojen ymmärtämisessä kristillisessä teologiassa, joten niitä on syytä lukea ja koettaa ymmärtää näiden periaatteiden valossa. Näin voidaan paremmin vastata myös niille, jotka joka tapauksessa haluavat tietää, mistä Ilmestyskirjan sanomassa on kyse. Tämä korostuu yleensä kriisiaikoina.

Yhdessä totesimme raamatuntulkinnasta, että Raamattu on Jumalan sanaa, jonka kautta hän ilmoittaa itsensä ihmisille. Se on meille kristittyinä uskon ja opin ylin ohje. Jeesuksen kahden luonnon tapaan Raamatussa ovat yhdistyneenä jumalallinen ja inhimillinen puoli. Selitämme Raamatun hämäriä kohtia selkeillä ja vertailemalla eri kohtia (Luther: ”Raamatun selittäminen Raamatulla”; *gezera shava* -tyyppinen avainsanoihin perustuva tulkinta). Tulkinnassa on syytä ottaa huomioon koko Raamatun kaanon, ohjeellisten kirjojen kokoelma. Molemmat tunnistavat Uuden testamentin kristologisen luonteen Vanhan testamentin selitysteoksena. Typologinen tulkinta on molemmille tuttua (VT:n henkilöiden ja tapahtumien

ymmärtäminen Kristuksessa täyttyvinä). Näemme, että eskatologinen kieli on usein kuvallista ja symbolista.

Adventistit painottavat luterilaisia enemmän Raamatun kirjaimellista historiallista, systemaattista ja yksityiskohdat huomioon ottavaa tulkintaa sekä hyvän Jumalan ja pahan välistä ”suurta taistelua” läpileikkaavana teemana. He painottavat historiallis-kielitieteellistä tulkintaa. Myös luterilaisille Raamatun merkitys avautuu ennen muuta uskon silmin Pyhän Hengen valaisemana. Yleensäkin raamatuntulkinnassa historiallis-kielitieteellisen tulkinnan asema on vahvistunut, toisaalta myös ymmärrys kontekstin merkityksestä.

Adventistit korostavat koko Raamatun huomioon ottamista, kun taas luterilaisille on perinteisesti ollut tärkeää korostaa ”sitä, mikä ajaa Kristusta” raamatuntulkinnassa. Kuitenkin myös luterilaisessa perinteessä koko Raamattu jumalallis-inhimillisenä kirjana on Jumalan sanaa. Molemmat katsovat sanoman Jeesuksesta Kristuksesta Herrana ja Vapahtajana olevan Raamatun ytimessä. Jumalan sanassa puhuu kolmiyhteinen Jumalamme.

Kyseessä on kaksi erilaista tapaa pyrkiä samaan päämäärään: Jumalan oikeudenmukaisuuden, Kristuksen voiton ja kristillisen toivon ymmärtämiseen ja julistamiseen historian keskellä. Kummatkin katsovat kokonaisuutta uskoen siihen, että Jumala on rakkaus (1. Joh. 4:8).

Neuvottelujen jatko

Päätimme jatkaa teologisia keskusteluja kirkkojemme kesken kahden vuoden kuluttua vuonna 2028 Tampereella Adventtikirkon kutsusta. Teemana voisivat olla jumalanpalvelus (raamatullinen, ehtoollinen) ja vastuumme luomakunnasta.